

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 4C/52/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612202742
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Bajlová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2016:5612202742.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš samosudkyňou Mgr. Zuzanou Bajlovou, v právnej veci navrhovateľov: 1./ Y. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXX, Z. H., 2./ Y. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XXX, 3./ H. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. X. C. XXXX/XX, Z. H., 4./ H.. E. Š.Á., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. XXX/X, Z. H., 5./ A.. A. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXXX/X, Z. H., navrhovatelia 1./ - 5./ zastúpení JUDr. Dagmar Slafkovskou, advokátkou so sídlom Námestie osloboditeľov 37, Liptovský Mikuláš, proti odporcom: 1./ Mesto Liptovský Mikuláš, Štúrova 1989/41, Liptovský Mikuláš, IČO: 00 315 524, zast. HADBÁBNA & spol., advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Prielohy 1012/1C, Žilina, IČO: 47 249 722, 2./ TATRA DEVELOPMENT, s. r. o., so sídlom 1. mája 1960/54, Liptovský Mikuláš, IČO: 36 426 679, zast. advokátska kancelária Geško, Hulín a partneri, s. r. o., so sídlom Velehradská 33, Bratislava, IČO: 35 922 907, 3./ Y. S., nar. XX. XX. XXXX, J. XXX/X, Z. H., štátny občan SR, o určení, že vec patrí do dedičstva, takto

rozhodol:

1. U r č u j e s a, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/280 o výmere 8 m² zastavané plochy a nádvorí, t. č. zapísaná ako vlastníctvo na meno odporcu 3./ v celosti, patrí do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti jej výlučnou vlastníčkou v celosti.

Žaloba o určenie, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/280 o výmere 8 m² zastavané plochy a nádvorí, t. č. zapísaná ako vlastníctvo na meno odporcu 3./ v celosti, patrí do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti jej výlučnou vlastníčkou v celosti sa vo vzťahu k odporcom 1./, 2./ z a m i e t a.

2. Žaloba o určenie, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/279 o výmere 57 m² zastavané plochy a nádvorí, parc. KN-C 1719/5 o výmere 60 m² záhrada a parc. KN-C 1718/3 o výmere 54 m² zastavané plochy a nádvorí, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno navrhovateľky 1./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti sa vo vzťahu k odporcom 1./ až 3./ z a m i e t a.

3. U r č u j e s a, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/277 o výmere 1.499 m² zastavané plochy a nádvorí, parcela KN-C 2099/275 o výmere 569 m² zastavané plochy a nádvorí, parcela KN-C 2099/273 o výmere 2.065 m² zastavané plochy a nádvorí, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 2./ v celosti, patria do dedičstva po

neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti.

Žaloba o určenie, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/277 o výmere 1.499 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/275 o výmere 569 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/273 o výmere 2.065 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 2./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti sa vo vzťahu k odporcom 1./ a 3./ z a m i e t a .

4. U r č u j e s a, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/271 o výmere 122 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 2099/270 o výmere 183 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 2099/269 o výmere 506 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/268 o výmere 3 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/267 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/266 o výmere 148 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/265 o výmere 138 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/200 o výmere 7 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 1./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., X.. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti.

Žaloba o určenie, že pozemok vytvorený geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 vyhotoveným dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaci neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako parcela KN-C 2099/271 o výmere 122 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 2099/270 o výmere 183 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 2099/269 o výmere 506 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/268 o výmere 3 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/267 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/266 o výmere 148 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/265 o výmere 138 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/200 o výmere 7 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 1./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti sa vo vzťahu k odporcom 2./ a 3./ s a z a m i e t a .

O trovách konania a o trovách štátu b u d e rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom podaným na tunajší súd dňa 14. 03. 2012 tak, ako jeho zmenu pripustil Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 4C/52/2012-110 zo dňa 12. 07. 2012, sa navrhovatelia domáhali, aby súd určil, že navrhovatelia 1./ a 2./ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti: PKN parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m² roľa, zapísanej v PKN vložke č. 314, kat.úz. J., t.č. nehnuteľností podľa pripojeného geometrického plánu č. 44552467-43/2011 zo dňa 28. 07. 2011, úradne overeného dňa 22. 08. 2011 pod č. 661/11 Správou katastra Liptovský Mikuláš v kat.úz. J., ako: parcela KN-C 1718/2 o výmere 55 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 1719/2 o výmere 60 m² záhrady, parcela KN-C 2012/4 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/135 o výmere 443 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/136 o výmere 660 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/137 o výmere 78 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/138 o výmere 4.133 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/140 o výmere 65 m² zastavané plochy a nádvoria, každý z nich o veľkosti 1/3-tina k celku a určenia, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/3-tina k celku na nehnuteľnosti: PKN parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m² roľa, zapísanej v PKN vložke č. 314, kat.úz. J., t.č. nehnuteľností podľa pripojeného geometrického plánu č. 44552467-43/2011 zo dňa 28. 07. 2011, úradne overeného dňa 22. 08. 2011 pod č. 661/11 Správou katastra Liptovský Mikuláš v kat.úz. J. ako: parcela KN-C 1718/2 o výmere 55 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 1719/2 o výmere 60 m² záhrady, parcela KN-C 2012/4 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/135 o výmere 443 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/136 o výmere 660 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/137 o výmere 78 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-

C 2099/138 o výmere 4.133 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/140 o výmere 65 m² zastavané plochy a nádvoria, patrí do dedičstva po nebohom A. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 13. 02. 1999, naposledy bytom V. Č..XX, ktorý bol ku dňu svojej smrti jeho vlastníkom, keď v priebehu konania, podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 05. 06. 2012, zobrali svoju žalobu späť v časti, v ktorej sa domáhali, že navrhovatelia 1./ - 5./ sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti pôvodne v podiele 2/6-iny k celku s tým, že žiadali určiť spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/9-tina k celku a v časti, v ktorej sa domáhali uloženia odporcovi 1./ povinnosť vypratať pozemky KN-C 2012/4 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, pozemok parc. č. KN-C 2099/135 o výmere 443 m² zastavané plochy a nádvoria, pozemok parc. č. KN-C 2099/136 o výmere 660 m² zastavané plochy a nádvoria, pozemok parc. č. KN-C 2099/137 o výmere 78 m² zastavané plochy a nádvoria, kat.úz. J. a podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 03. 07. 2012 zobrali svoj návrh späť aj v časti čo do uloženia povinnosti odporcovi 2./ povinnosť vypratať pozemok parc. č. KN-C 2099/138 o výmere 4.133 m² zastavané plochy a nádvoria, kat.úz. J., v ktorých častiach súd, podľa ust. § 96 ods. 1 Obč.súd.por., konanie zastavil.

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom č. k. 4C/52/2012-197 zo dňa 25. 09. 2012 žalobu o určenie, že navrhovatelia 1./ a 2./ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti: PKN parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m² roľa, zapísanej v PKN vložke č. 314, kat.úz. J., t.č. nehnuteľností podľa pripojeného geometrického plánu č. 44552467-43/2011 zo dňa 28. 07. 2011, úradne overeného dňa 22. 08. 2011 pod č. 661/11 Správou katastra Liptovský Mikuláš v kat.úz. J., ako: parcela KN-C 1718/2 o výmere 55 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 1719/2 o výmere 60 m² záhrady, parcela KN-C 2012/4 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/135 o výmere 443 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/136 o výmere 660 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/137 o výmere 78 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/138 o výmere 4.133 m² zastavané plochy a nádvoria, každý z nich o veľkosti 1/3-tina k celku a čo do určenia, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/3-tina k celku na nehnuteľnosti: PKN parc.č. 1303/1 o výmere 5.569 m² roľa, zapísanej v PKN vložke č. 314, kat.úz. J., t.č. nehnuteľností podľa pripojeného geometrického plánu č. 44552467-43/2011 zo dňa 28. 07. 2011, úradne overeného dňa 22. 08. 2011 pod č. 661/11 Správou katastra Liptovský Mikuláš v kat.úz. J. ako: parcela KN-C 1718/2 o výmere 55 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 1719/2 o výmere 60 m² záhrady, parcela KN-C 2012/4 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/135 o výmere 443 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/136 o výmere 660 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/137 o výmere 78 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/138 o výmere 4.133 m² zastavané plochy a nádvoria, patrí do dedičstva po nebohom A. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 13. 02. 1999, naposledy bytom V. Č..XX, ktorý bol ku dňu svojej smrti jeho vlastníkom zamietol, vo zvyšnej časti konanie zastavil, ktoré rozhodnutie bolo v prvom výroku a vo výroku o trovách konania zrušené uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/468/2012-241 zo dňa 31. 05. 2014. Vo výroku, v ktorej súd konanie o vydanie hnutelnosti podľa § 96 ods. 1 O.s.p., t.j. pre späťvzatie zastavil, zostalo rozhodnutie okresného súdu nedotknuté. Ako vyplýva z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia odvolacieho súdu, okresný súd mal v záujme objektívneho a spravodlivého rozhodnutia vo veci ešte pred vyhlásením rozsudku ustanoviť vo veci znalca podľa ust. § 127 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca. Súd znalca vypočuje; znalcovi môže tiež uložiť, aby posudok vypracoval písomne. Ak je ustanovených niekoľko znalcov, môžu podať spoločný posudok. Namiesto výsluchu znalca môže sa súd v odôvodnených prípadoch uspokojiť s písomným posudkom znalca. Prvostupňový súd podľa odvolacieho súdu v dôvodoch svojho rozhodnutia nedostatočne, nepresvedčivo neodôvodnil prečo nepovažoval účastníkmi predložený znalecký posudok za hodnoverný a objektívny dôkaz. Konštatovanie, že diagnóza bola stanovená ošetrojúcou lekárkou len na základe jej príznakov, je nepostačujúce. S poukazom na uvedené bude preto úlohou okresného súdu v ďalšom konaní ustanoviť vo veci znalca, ktorý z dostupných, z doposiaľ predložených dôkazov, prípadne ďalších účastníkmi označených dá odpoveď na otázku, či C. F. trpela v čase podpísania sporného právneho úkonu duševnou poruchou, ktorá ju robila na predmetný právny úkon nespôsobilou. Len po takto doplnenom dokazovaní bude dávať rozhodnutie okresného súdu objektívnu odpoveď na rozhodujúcu otázku v konaní vznesenú.

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 4C/52/2012-363 zo dňa 07. 01. 2015 pripustil zmenu žaloby tak, že PKN parcela čís. 1303/1 o výmere 5.569 m², roľa, zapísaná v PKN vložke čís. 314, k.ú. J.Ú., t.č. nehnuteľnosti podľa pripojeného geometrického plánu čís. 44552467-43/2011 zo dňa 28.

07. 2011, úradne overeného dňa 22. 08. 2011 pod čís. 661/11 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako:

1. parcela KN-C 1718/2 o výmere 55 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 1719/2 o výmere 60 m² záhrada a parcela KN-C 2012/4 o výmere 75 m², zastavané plochy a nádvoria, t.č. zapísané ako vlastníctvo na meno navrhovateľky patria do dedičstva po nebohej C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994 naposledy bytom V. Č.. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti,
2. parcela KN-C 2099/138 o výmere 4133 m² zastavané plochy a nádvoria, t.č. zapísaná ako vlastníctvo na meno odporcu 2./ patrí do dedičstva po nebohej C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994 naposledy bytom V. Č.. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti jej výlučnou vlastníčkou v celosti,
3. parcela KN-C 2099/135 o výmere 443 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/136 o výmere 660 m² zastavané plochy a nádvoria a parcela KN-C 2099/137 o výmere 78 m² zastavané plochy a nádvoria a parcela KN-C 2099/140 o výmere 65 m² zastavané plochy a nádvoria, zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 1./ patria do dedičstva po nebohej C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994 naposledy bytom V. Č.. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti.

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 4C/52/2012-455 zo dňa 30.10. 2015 pripustil, aby do konania pristúpil Y. S. a Z. S., ktorí budú vystupovať v konaní ako odporcovia 3./, 4./.

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 4C/52/2012-476 zo dňa 04. 02. 2016 konanie proti Z. S., ktorá mala v konaní vystupovať ako odporkyňa 4./ zastavil podľa § 96 ods. 1 O.s.p..

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 4C/52/2012-478 zo dňa 04. 02. 2016 pripustil zmenu žaloby tak, že PKN parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m², roľa, zapísaná v PKN vložke č. 314, k. ú. J., t. č. nehnuteľnosti podľa pripojeného geometrického plánu č. 31086195-41/2015 vyhotoveného dňa 04. 09. 2015 A.. R. K., geodetické služby, úradne overeného dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálnym odborom, tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť rozsudku súdu ako:

1. parcela KN-C 2099/280 o výmere 8 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísaná ako vlastníctvo na meno odporcu 3./ v celosti, patrí do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti jej výlučnou vlastníčkou v celosti

2. parcela KN-C 2099/279 o výmere 57 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 1719/5 o výmere 60 m² záhrada a parc. KN-C 1718/3 o výmere 54 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno navrhovateľky 1./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti

3. parcela KN-C 2099/277 o výmere 1.499 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/275 o výmere 569 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/273 o výmere 2065 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 2./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti

4. parcela KN-C 2099/271 o výmere 122 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 2099/270 o výmere 183 m² zastavané plochy a nádvoria, parc. KN-C 2099/269 o výmere 506 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/268 o výmere 3 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/267 o výmere 75 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/266 o výmere 148 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/265 o výmere 138 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela KN-C 2099/200 o výmere 7 m² zastavané plochy a nádvoria, t. č. zapísané ako vlastníctvo na meno odporcu 1./ v celosti, patria do dedičstva po neb. C. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 19. 08. 1994, naposledy bytom V. X, ktorá bola ku dňu svojej smrti ich výlučnou vlastníčkou v celosti. Dôvodom pre vypracovanie nového geometrického plánu bola tá skutočnosť, že sa zmenili údaje schváleného registra zapísané na listoch vlastníctva č. XXXX, XXXX k. ú. J., a to rozhodnutím Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor č. C 18/2015 zo dňa 26. 06. 2015 (č.l. 427 spisu).

Súd podľa § 101 ods. 2 O.s.p. konal a rozhodol v neprítomnosti odporcu 3./, ktorý svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil.

Navrhovateľka 1./ vo svojich ústnych prednesoch na pojednávaniach uviedla, že jej nevlastná mama trpela vaskulárnou demenciou asi 20 alebo 25 rokov. Ona bývala v Liptovskom Mikuláši, bola s ňou v stálom styku. Hovorievala, že doktorka jej predpísala také lieky, že ju chce otráviť. Asi v r. 1979 prišla k nim na návštevu na celú zimu. Raz o 01.00 hod. ju našli, ako ide s taštičkou v ruke k bratovi. Ledva ju dostali späť. O jej zdravotnom stave by sa najlepšie vedel vyjadriť ich brat, čiže právny predchodca navrhovateľov 3./ - 5./, ale tento je už nebohý. Žila v Trstenom. Nebohý brat býval blízko nej, takže na ňu dával pozor. Žila sama. Zomrela doma. Asi sedem - osem rokov pred jej smrťou sa stalo, že zobrala stoličku, išla presvedčiť susedov v Trstenom, že ona neodíde, kým jej nevrátia peniaze, ktoré ukradli. Ich mama nevedela, že podpísala nejakú zmluvu. Peniaze jej prišli, neprevzala ich preto, lebo nič nepredala. Ešte si spomína na jednu príhodu, keď sa jej syn oženil, asi v r. 1976, na Vianoce, boli pozvaní k jeho manželke na návštevu na Nábrežie. Ona zrazu vyskočila, že ide domov, že ak ju nepôjdu zašikovať, že zoskočí z balkóna. Jedná sa o voľnú rofu, vpredu je rodinný dom, vzadu za ním je pozemok. Pestujú tam obilie, zemiaky, zeleninu. Obhospodarujú ho všetci. Výzvy v rámci reštitučných konaní písal na stroji neb. brat, ktorý vtedy robil starostu obce. Ona to horko-ťažko podpísala. Všetko bolo na podnet ich ostatných príbuzných, aby jej tie nehnuteľnosti vydali. Ďalej v priebehu konania uviedla, že okrem listu zo dňa 21. 02. 1996 nebol asi žiaden iný. Ona bola za vtedajším primátorom aj so svojim synom všetko mu vysvetliť, že to chcú naspäť. Povedal, že sa vynasnaží. Ona vlastnila 10 árov pozemku za svojim rodinným domom, to predala mestu, ale peniaze neprijala a za tú hodnotu jej dali pozemok za jej rodinným domom. Tých 10 árov bolo jej, to je mimo toho, čo predala mama. Bola to v podstate kúpa, ale nie finančným vyjadrením, ale tým, že ona získala pozemky pozdĺž svojho domu namiesto tých 10 árov. Potom už vec odovzdali ich právnej zástupkyňi, ktorá dala žalobu na súd.

Navrhovateľ 2./ uviedol, že s neb. C. F. prichádzal menej do styku. Sústavne tam bol iba brat Ivan. Pozemok im darovala závetom, že ju doopatrujú. Asi 8 - 12 rokov pred jej smrťou ju raz zobral k nim na týždeň. V noci počul ako buchotala, už bola pobalená, že ide domov.

Navrhovateľka 4./ uviedla, že začala študovať na strednej škole v Liptovskom Hrádku v r. 1980. Potom nastúpila na vysokú školu do Košíc, domov chodievala menej. So starkou bola málo. Raz otec spomínal, že išiel zaopatrť hospodárstvo a videl ju cez okno, ako leží na zemi. Tak ňou potriasol, že čo sa stalo a ona povedala: „Ja som si ustlala na zemi, lebo tu sa mi lepšie spí“.

Navrhovateľ 5./ uviedol, že o starú mamu sa staral ich neb. otec. On odišiel z domu, keď mal 14 rokov.

Práva zástupkyňa navrhovateľov 1./ až 5./ trvala na podanom návrhu tak, ako jeho zmenu pripustil súd. Uviedla, že krajský súd uložil prvostupňovému súdu ustanoviť znalca za stavu, keď bolo zrejmé, že zdravotná dokumentácia C. F. nebola k dispozícii, teda bez akýchkoľvek pochybností pripustil, že jediným relevantným dôkazom o zdravotnom stave neb. bude výpoveď jej ošetrojúcej lekárky a výpovede žijúcich najbližších príbuzných a súčasne tak rozhodol za stavu, keď od smrti menovanej uplynulo 19 rokov. H.. F. mala v zdravotnej starostlivosti neb. C. F. 13 rokov, teda od roku 1981 až do jej smrti. H. F. potvrdila, že u pacientky sú dlhšiu dobu od roku 1987 známe a dokumentované známky pokročilej aterosklerózy mozgu s postupným zhoršovaním. Od roku 1988 lekárka konštatuje a potvrdzuje výrazné zhoršenie sluchu na podklade stareckých, sklerotických zmien. Pokiaľ by aj zostala zdravotná dokumentácia zachovaná, z jej obsahu by bolo možné vyčítať údaje o zdravotnom stave pacientky zdokumentované ošetrojúcou lekárkou. Navrhovatelia majú záujem na úspešnom ukončení sporu, nie však za cenu krivej výpovede. O prejavoch C. F. potvrdili len to, čo sami osobne zažili. Pravdivo vypovedali aj o tom, že najviac osobných skúseností s neb. p. C. F. mal práve A. F., ktorý zomrel a teda nemôže ako svedok vypovedať. C. F. nikdy neprevzala výplatok - kúpnu cenu za predaj pozemku. Dôvodom bola skutočnosť, že si nepamätala a popierala, že by predmetný pozemok predala. V rozhodnom roku 1989, ani roky predtým sa ateroskleróza CNS nedagnostikovala magnetickou rezonanciou mozgu, ani vyšetreniami CT. Podľa záverov H.. Š.V. je diagnostika demencie dvojkroková. Pokiaľ sa u pacienta prejaví demencia, praktický lekár ju diagnostikuje v prvom kroku, pre postihnutie osoby z hľadiska spôsobilosti uvedomovať si dôsledky vlastného konania a ovládať vlastné konanie je nepodstatné, o aký typ demencie sa jedná. V súdnom konaní vykonanými dôkazmi bolo spoľahlivo zistené, že C. F. trpela duševnou chorobou stredne ťažko zmiešanou demenciou, ktorá jej bránila rozpoznávať a vnímať, uvedomovať si dôsledky vlastného konania a ovládať vlastné konanie. U odporcu 1./ došlo k pretrhnutiu vydržacej lehoty dňa 21. 02. 1996, kedy sa z listu, ktorým žiadajú navrhovatelia odporcu 1./ o zrušenie kúpnej zmluvy a pripojeného lekárskeho potvrdenia dozvedel, že kúpna zmluva bola podpísaná s psychicky narušenou osobou, a teda kúpna zmluva z právneho hľadiska neobstojí.

V zmysle uznesenia NS ČR 30Cdo/250/2009 v prípade absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam nie je možné uplatniť princíp nadobudnutia vlastníctva v dobrej viere. Odporca 1./ nie je oprávneným držiteľom a vlastnícke právo k nehnuteľnosti mu nepatrí.

Právny zástupca odporcu 1./ žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Uviedol, že neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyžaduje spoľahlivé zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládať a je vylúčené dospieť k záveru o konaní v duševnej poruche na základe pravdepodobnosti, či za skutkových okolností, ktoré neumožňujú dospieť v uvedenom smere celkom jednoznačný záver. Je nevyhnutné spoľahlivo zistiť, či táto duševná porucha existovala a ovplyvňovala správanie konajúce v čase vykonania právneho úkonu. Dôkazné bremeno zaťažuje navrhovateľov. Odporca 1./ má za to, že už len z povahy veci spoľahlivé preukazovanie tvrdenia duševnej poruche neb. s časovým odstupom 20 rokov odo dňa smrti neb. vyznieva ako absurdné. Na uvedenú skutočnosť má tiež podstatný vplyv aj neexistencia zdravotnej dokumentácie. Dokazovať zdravotný stav neb. v čase podpisu kúpnej zmluvy je tak možné iba na základe výpovedí svedkov a jej ošetrojúcej všeobecnej lekárky. Odporca 1./ má za to, že akýkoľvek znalecký posudok vypracovaný z týchto prameňov nemôže byť základom pre spoľahlivé konštatovanie zdravotného stavu nebohej. Výpovede blízkych osôb v žiadnom prípade nemožno považovať za objektívne informácie tak, ako ich označila znalkyňa H.. Š.. Je pochopiteľné, že navrhovateľka 1./ poskytla informácie o zdravotnom stave nebohej znalkyni takým spôsobom, aby u nej vzbudila presvedčenie o existencii duševnej poruchy a zvýšila sa tým pravdepodobnosť pre ňu priaznivých záverov znaleckého posudku. Výpoveď ošetrojúcej lekárky nie je spoľahlivým podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku. Ošetrojúca lekárka nebola špecialistom v oblasti psychiatrie, prípadne neurológie. Mohla badať u neb. príznaky, avšak na spoľahlivé určenie diagnózy u nej absentovali odborné vedomosti a skúsenosti lekára - špecialistu. Odporca 1./ má za to, že zvolený spôsob dokazovania vedie do absurdna, ak všeobecný lekár stratí (prípadne zničí) zdravotnú dokumentáciu neb. osoby, následne mimo svojej špecializácie diagnostikuje chorobu tejto už neb. osoby a na základe diagnostiky nešpecializovaného lekára vykonané približne po 20 rokoch od smrti, potom znalci v príslušnom znaleckom odbore vypracujú znalecké posudky. Ošetrojúca lekárka nikdy neb. neodporúčala na špeciálne vyšetrenie. Podľa názoru odporcu 1./ uvedené skutočnosti vzbudzujú podozrenie, či všeobecná lekárka poskytla na účely znaleckého dokazovania pravdivé, úplné a neskrešené informácie. Naviac ošetrojúci lekár je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho povolania, pokiaľ tejto povinnosti neboli zbavený. Ak ošetrojúca lekárka neb. nebola v súlade so zákonom zbavená mlčanlivosťou, jej výpoveď podaná na účely súdneho konania a znaleckého dokazovania bola poskytnutá v rozpore so zákonom. H.. Š. skutkové tvrdenia navrhovateľky 1./ považovala za „objektívne informácie“. V žiadnom prípade znalec nie je oprávnený vyvodzovať zo svojich zistení akékoľvek právne závery. Ak znalkyňa konštatovala odborný záver, že u neb. sa mohli v čase podpisu kúpnej zmluvy vyskytovať prechodné zlepšenia jej stavu, týmto konštatovaním bola úloha znalkyne splnená. Ak u neb. mohli existovať stavy prechodného zlepšenia (lucidum intervallum) je potrebné pripúšťať aj možnosť, že neb. mala v čase podpisu kúpnej zmluvy práve jeden z týchto stavov prechodného zlepšenia. Nemožno považovať za preukázané, že neb. v momente podpisu kúpnej zmluvy trpela takou duševnou poruchou, ktorá jej znemožnila uvedomovať si dôsledky svojho konania. H.. F. uviedla, že konštatovať závery znaleckého posudku o zdravotnom stave osoby post mortem bez zdravotnej dokumentácie len na základe výpovedí svedkov je najmenej spoľahlivý prameň informácií. Konštatovala, že akékoľvek hodnotenie duševného stavu u neb. v momente podpisu kúpnej zmluvy je iba domnienkou a nie je možné konštatovať, či duševný stav pri podpise zmluvy obmedzil spôsobilosť neb. natoľko, že si neuvedomovala dôsledky vlastného konania. Nakoľko neboli preukázaný opak, kúpnu zmluvu je potrebné považovať za platný právny úkon, ktorý vyvolal zamýšľané právne následky. Odporca 1./ bol v čase prechodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti presvedčený, že vlastnícke právo nadobudol a nemal žiadne dôvody o tejto skutočnosti pochybovať. Vydržanie je inštitútom originálneho nadobudnutia vlastníckeho práva pochádzajúci z rímskeho práva. Vnútorne presvedčenie o dobromyseľnosti držiteľa môže byť založené aj na základe neplatného právneho úkonu, pokiaľ držiteľ o neplatnosti právneho úkonu nevedel. Odporca 1./ nehnuteľnosti odo dňa prevzatia držal s úmyslom realizovať na nej výstavbu. Na oprávnenosť držby odporcu 1./ nemá žiaden vplyv, či nehnuteľnosť aj fyzicky držal, alebo ju dočasne zveril do držby inej osoby. Nie je možné prisvedčiť právnym názorom navrhovateľov, ktorí tvrdia, že na oprávnenosť držby sa vyžaduje, aby držiteľ vec fakticky držal, užíval a požíval jej plody a úžitky, nakoľko takýto právny názor je v rozpore s ustáleným a všeobecne akceptovaným výkladom právnych noriem. Odporca 1./ má za to, že odo dňa 01. 05. 1991 mal nehnuteľnosť v oprávnenej držbe. Do uplynutia vydržacej doby je pritom v zmysle § 134 ods.

4 potrebné započítať aj dobu, počas ktorej mal nehnuteľnosť v oprávnenej držbe právny predchodca odporcu 1./ Československý štát zastúpený Stavinvestou. Vydržacia doba v takom prípade uplynula dňa 17. 10. 1999. Ak navrhovatelia tvrdia, že pred dátumom 17. 10. 1999 sa odporca dozvedel o takej právnej skutočnosti, ktorá v ňom vyvolala dôvodné pochybnosti o jeho vlastníckom práve k nehnuteľnosti, uplatňuje sa právna domnienka oprávnenosti držby v prípade pochybnosti upravená v druhej vete § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ďalej poukazujú na Kúpnu zmluvu uzavretú dňa 30. 11. 2009 medzi navrhovateľkou 1./ a odporcom 1./, na základe ktorej navrhovateľka 1./ nadobudla vlastnícke právo k častiam nehnuteľností pôvodného PKN pozemku 1303/1. Uvedená kúpna zmluva je podľa názoru odporcu 1./ listinným dôkazom, ktorý jednoznačne preukazuje, že ešte ku dňu 30. 11. 2009 pretrvávala dobrá viera (presvedčenie) o vlastníckom práve odporcu 1./ k nehnuteľnosti, pričom toto presvedčenie bolo nielen subjektívnym presvedčením odporcu 1./, ale subjektívnym presvedčením navrhovateľky 1./ V prípade, ak by existovali u navrhovateľky 1./ pochybnosti o tom, že vlastnícke právo k nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy neprešlo z neb. na Československý štát, navrhovateľka by nemala dôvod kupovať časť nehnuteľnosti od odporcu 1./, nakoľko by sa mala možnosť domáhať určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nebohej. Ak teda samotná navrhovateľka 1./ ku dňu podpisu Kúpnej zmluvy zo dňa 30. 11. 2009 nemala pochybnosti o tom, že časť nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom tejto zmluvy je vlastníctvom odporcu 1./, o to viac o stave vlastníckeho práva nemal dôvod pochybovať odporca 1./.

Právny zástupca odporcu 2./ žiadal žalobu zamietnuť. Uviedol, že krajský súd vo svojom rozhodnutí, ktorým zrušil prvostupňový rozsudok, nepolemizoval a nijako nespochybnil dokazovanie vykonaného súdom prvého stupňa. Akurát súdu prvého stupňa uložil, aby ustanovil znalca. Pokiaľ sa týka znaleckého dokazovania, bez pacientky, zdravotnej dokumentácie, vyšetrovacích, zobrazovacích metód, len podľa údajov získaných od príbuzných a od ošetrojúcej lekárky sa môžeme len domnievať, že neb. C. F. trpela demenciou. Jej rozumové a intelektové schopnosti boli defektné, avšak nedá sa určiť akého stupňa. Ustanovenie § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka je koncipované tak, že nepostačuje zistenie existencie duševnej poruchy, ale musí byť jednoznačný záver, že táto porucha robila konajúcu osobu na tento úkon neschopnou. Ide o tak závažný zásah do právnej istoty pri konštatovaní absolútnej neplatnosti, že nemôže stáť na pravdepodobnosti alebo na domnienkach, ale musí byť jednoznačne preukázaný.

Svedkyňa H.. C. H. uviedla, že pri vypracovaní Znaleckého posudku č. 04/2009 vychádzala z útržkov zdravotnej dokumentácie H.. F., nakoľko kompletná zdravotná dokumentácia sa stratila, vychádzala z dvoch potvrdení. H.. F. dva roky predtým, ako bola podpísaná zmluva konštatovala, že pani Krajčová prejavovala známky straty pamäti, hlavne novopamäti, bola dezorientovaná v čase, trpela hluchotou. Neskôr konštatovala, že stav organického poškodenia mozgu už natoľko pokročil, že začala byť paranoidná, schovávala lieky, lebo sa bála, že ju idú otráviť, nepoznávala príbuzných, dokonca ani doktorku. Z toho usúdila, že pravdepodobne trpela vaskulárnou demenciou, ktorá spela k totálnej demencii. Nebola schopná podpisovať žiadne úradné ani procesné úkony a ak by ich podpísala, tak sú neplatné. Ona nemá vedomosť o tom, že by u nich bola p. F. hospitalizovaná. Už samotný vek ju predurčuje k organickým zmenám centrálnej nervovej sústavy. Dochádza k ateroskleróze, k nedokrveniu mozgu, čo má za následok psychické poruchy. Nemá vedomosť o tom, že pani F. mala vyšší krvný tlak. Takisto to malo za následok poruchu sluchu, ale táto môže byť aj dedičná alebo spôsobená infekčnými ochoreniami. Profesor J., čo je psychiater, ktorý napísal súdnu psychiatriu, konštatuje, že takáto osoba môže mať aj svetlé chvíľky; konštatuje, že to je ako keby sa nad krajinou zdvihli mračná, tieto môžu trvať hodinu - dve alebo celý deň. Ona s určitosťou nevie povedať, či dňa 29. 09. 1989 mala p. F. takúto svetlú chvíľku. V tom čase neboli také precízne vyšetrenia, ako sú CT alebo magnetická rezonancia, ale všeobecný lekár vie posúdiť zmeny, avšak nevie stanoviť stupeň poškodenia. Svetlá chvíľka je krátkodobá, môžete trvať 20 minút alebo jeden deň ale, ak v tom období čokoľvek čo by podpísal nie je platný právny úkon, pretože gro je v tom ochorení mozgu. Proces urýchľuje cukrovka, vysoký krvný tlak, zvýšený cholesterol, čiže metabolické zmeny. O tom, či pani F. trpela takýmito metabolickými zmenami, vedomosť nemá. Je neobvyklé, že pri vypracovaní Znaleckého posudku nemá zdravotnú dokumentáciu. Strata sluchu môže byť spôsobená geneticky alebo prekonanými otitídami. Pri ateroskleróze je zhrubnutý bubienok. Dá sa to zistiť otoskopom. Nemá vedomosť o tom, či H.. F. p. F. týmto prístrojom vyšetřila. Nevie sa vyjadriť, či p. F. bola liečená Lucetamom.

Svedkyňa H.. E. F. uviedla, že bola ošetrojúcou lekárkou p. C. F. od r. 1981. Zdravotná dokumentácia sa k dispozícii nezachovala. Pani C. F. k nej do ambulancie nechodila často. Raz ju k nej do ordinácie doniesla p. D., že teta chodí po dedine. Bola úplne dezorientovaná. Častejšie som chodila k nej ona,

prípadne geriatrická sestra. V tom čase vykonávala funkciu geriatrickej sestry p. H. L., ktorá je už tiež toho času nebohá. Zo somatického hľadiska p. C. F. trpela ischemickou chorobou srdca, generalizovanou aterosklerózou, ktorá sa prejavovala už vtedy ako ju poznala. Súvisí to s prekrvením mozgu a dolných končatín. Stalo sa, že ju viackrát nepoznala. Poznala ju málokedy. Ateroskleróza bola diagnostikovaná na základe prejavu, pretože vtedy sa nerobili testy, ako sú CT vyšetrenia alebo magnetická rezonancia. Trpela poruchami novopamäti, bludmi. Bludy bývajú aj pri psychiatrických chorobách, ale ona takýmto psychiatrickým ochorením netrpela. Nechcela brať lieky, že je to jed. Spomína si, že brala Lucetam, čo je liek, ktorý sa berie pri poruchách pamäte. Ona sa jej vždy musela predstaviť kto je. Niekedy ju nespoznala vôbec. Nevedela jej povedať, či má deti, brata, sestru. Bolo to určite pred revolúciou. Ona na 100% nemôže potvrdiť, že užívala aj lieky, ktoré jej predpísala. Potvrdenia o zdravotnom stave, ktoré písala v r. 2006, vychádzala z potvrdenia o zdravotnom stave z r. 1991. Potvrdenie o zdravotnom stave zo dňa 02. 05. 1991 zrejme písala na žiadosť niekoho, možno z obecného úradu. Druhé potvrdenie písala na žiadosť príbuzných.

Svedok Y. S., odporca 3./, ešte v procesnom postavení svedka uviedol, že pozemok užívala mama a jej rodičia. Niekedy to užívala stará mama. Mesto do užívania pozemku nevstúpilo. Za domom majú nasadené zemiaky, obilie. Na zvyšku je lúka, na ktorej sa pasú husy. Vrátenia pozemku sa domáhala, lebo ho obhospodarovala.

Svedok E. S., syn navrhovateľky 1./, uviedol, že na pozemku robia všetci. Mesto nikdy nevstúpilo do užívacích práv, ani nikto iní. Má vedomosť o tom, že pozemok patrí Mestu, nakoľko ho odkúpilo alebo zobralo. Mama mu spomínala, že si uplatnila reštitučný nárok ale, že to do reštitúcií nepatrí. Záhrada je bagateľ oproti tomu poľu. Lúka je o dĺžku záhrady väčšia.

Okrem výsluchu účastníkov konania, svedkov a nariadenia znaleckého dokazovania súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín založených v spise a to s Kúpnu zmluvou uzatvorenou medzi C. F.Č. a Československým štátom, zastúpeným Stavoinvesta Banská Bystrica zo dňa 29. 09. 1989

č.l. 13); so Znaleckým psychiatrickým posudkom č. 04/2009 znalkyne H.. C. H.; s lekárskou správou zo dňa 02. 05. 1991 (č.l. 183 spisu); Znaleckým psychiatrickým posudkom č. 25/2013 znalkyne H.. G. Š. (č.l. 256 spisu); Znaleckým psychiatrickým posudkom č. 36/2014 znalkyne H.. L. F. (č.l. 299 spisu); s obsahom dedičského spisu po neb. C. F., rod. L. sp. zn. D/1567/94, Dnoč./878/94; so spisovým materiálom Obvodného pozemkového úradu Liptovský Mikuláš č. 352-2003/00253, listom zo dňa 12. 02. 1996 navrhovateľky 1./ adresovanej odporcovi 1./ (č.l. 338 spisu), výpismi z LV č. XXXX (č.l. 435 a nasl. spisu), č. XXXX (č.l. 446 spisu) č. XXXX (č.l. 448 spisu) a XXXX (č.l. 449 spisu) k. ú. J., s geometrickým plánom č. 31086195-41/2015 overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 (č.l. 450 spisu).

Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti súd zistil tento skutkový a právny stav:

Súd mal preukázané, že dňa 29. 09. 1989 bola medzi C. F. ako predávajúcou a Československým štátom, v zastúpení Stavoinvesta Banská Bystrica ako kupujúcim uzatvorená Kúpno-predajná zmluva, predmetom ktorej bol prevod pozemku nachádzajúceho sa v kat.úz. J., zapísanom vo vložke č. 314, parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m², za účelom plánovanej výstavby OZ Palúdzka, za kúpnu cenu 31.027,60 eur, ktorá bola splatná do 60-tich dní po účinnosti Zmluvy. Ďalej mal súd za preukázané a medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že kúpna cena je vyplatená na depozitnom účte odporcu 1./, nakoľko si ju predávajúca neprevzala. V zmysle ust. § 2 ods. 5 Zák. č. 138/1991 Z. z. o majetku obcí vlastnícke právo k uvedenej nehnuteľnosti z Československého štátu, zastúpeného Stavoinvestou Banská Bystrica, prešlo na Mesto Liptovský Mikuláš, ako o tom svedčí aj Protokol o prechode vlastníckeho práva k majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky, podľa ust. § 2 ods. 5 Zákona SNR č. 138/1991 Zb. zo dňa 31. 03. 1992 (č.l. 118 spisu), predmetná nehnuteľnosť je uvedená v Zozname nehnuteľností prevedených Protokolom o delimitácii majetko-právnej agendy stavieb KBV, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť tohto Protokolu a ktoré nadobudol odporca 1./ dňom 01. 05. 1991 (č.l. 123 spisu). Geometrickým plánom č. 243-252-0194-88 (č.l. 124 spisu) na oddelenie parciel pre stavbu Sídlička I, III Palúdzka bola pôvodná PK parc. č. 1301/3 o výmere 5.569 m² roľa zlúčená do parc. č. 2099/2 (č.l. 130 spisu), ktorá parc. č. 2099/2 o výmere 51.159 m², v zmysle Zák. č. 138/1991 Z. z. a Protokolu, prešla na odporcu 1./ (č.l. 123 spisu).

Z obsahu pripojeného dedičského spisu tunajšieho súdu D/1567/1994, D/not/878/94 súd zistil, že poručiiteľka C. F. zomrela dňa 19. 08. 1994. Poručiiteľka dňa 24. 10. 1994 formou notárskej zápisnice pod N 79/82, NZ 65/82 zriadila závet, ktorým nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území J. vedenú v pozemkovej knihe vo vložke č. 314, parc. č. 1303/1 zvanú „Roľa Roveň“ zanechala navrhovateľke 1./, navrhovateľovi 2./ a právnenému predchodcovi navrhovateľov 2./ až 5./ A. F..

Listom zo dňa 12. 02. 1996, ktorý bol doručený odporcovi 1./ dňa 21. 02. 1996, navrhovateľka 1./ požiadala o zrušenie kúpnej zmluvy vypracovanou Stavoinvestou Banská Bystrica zo dňa 29. 09. 1989. Uviedla, že uvedená parcela bola vlastníctvom ich matky C. F., ktorú im už v roku 1981 v rovnakých čiastkach odkázala. Testament sa nachádza na Notárskom úrade u JUDr. Mileny Geškovej. Z uvedeného vyplýva, že parcelu nemala v úmysle predať. V roku 1989 Čsl. štát vykupoval pozemky na výstavbu sídliska v uvedenej lokalite. Ich matka zmluvu podpísala. Vtedy už dovŕšila 85 rokov svojho života (narodená 14. 02. 1905). S jej vysokým vekom v čase javili sa u nej už výrazné sklerotické zmeny a podpísaním tak závažného dokumentu ako je kúpna zmluva, so psychicky narušenou osobou z právneho hľadiska neobstojí. Poznamenala, že peniaze o pozemok neprevzala, pôda je stále v ich užívaní, teda nikomu daná nebola a zamýšľaná výstavba sa nezačala. Prílohou uvedenej žiadosti bola kúpna zmluva a lekárske potvrdenie.

Z obsahu pripojeného spisu Obvodného pozemkového úradu v Liptovskom Mikuláši mal súd preukázané, že predávajúca C. F. výzvou doručenou Pozemkovému úradu Liptovský Mikuláš dňa 17. 03. 1992 si uplatnila reštitučný nárok podľa ust. § 9 Zák. č. 229/1991 Zb. a to nehnuteľnosti parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m², kat.úz. J., zapísaná v PK vložke č. 314, ktorý odôvodnila tým, že roľa bola vykúpená dňa 29. 09. 1989 pre účely investičnej výstavby, doposiaľ stavené práce na parcele nezačali. Parcelu predať nechcela. Zástupca kupujúceho jej pohrozil, že ak Zmluvu o predaji nepodpíše, tak jej pôda bude vyvlastnená. Výzvou zo dňa 16. 04. 1992 predávajúca vyzvala Stavoinvestu Banská Bystrica na vydanie uvedenej nehnuteľnosti z dôvodu, že pozemok nepredala dobrovoľne, ale v tiesni. Rozhodnutím Okresného úradu Liptovský Mikuláš, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 03. 02. 2003 č. 352-2003/00253 bolo rozhodnuté, že dedičia po navrhovateľke Y. S., Y. F., H. Š., H.. E. F. a A.. A. F. nespĺňajú podmienky pre priznanie oprávnenosti reštitučného nároku, podľa ust. § 6 Zákona o pôde a nebolo im priznané vlastnícke právo k pozemku v kat.úz. J., zapísané v PKN vložke č. 314, parc. č. 1303/1 o výmere 5.569 m², ktoré rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10S/51/03 zo dňa 06. 09. 2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. 10. 2003.

Ďalej mal súd preukázané, že Zámennou zmluvou č. 413/2008/Práv. (č.l. 145 spisu) uzavretej medzi odporcom 1./ a odporcom 2./ dňa 04. 11. 2008, ktorej vklad bol povolený dňa 30. 12. 2008 pod V 4356/2008, sa odporca 2./ stal vlastníkom pozemku parc.č. KN-C 2099/105 zastavaná plocha o výmere 7.371 m², ktorá nehnuteľnosť je v súčasnej dobe vedená ako parc. KN-C 2099/105 o výmere 3.965 m², KN-C 2099/189 - o výmere 1.080 m², KN-C 2099/190 o výmere 2.326 m², zapísaná na LV č. XXXX Katastrálneho úradu Žilina, Správa katastra Liptovský Mikuláš pre okres, obec: Liptovský Mikuláš, kat.úz.: J. (výpis z LV na č.l. 448 spisu). Kúpnu zmluvou č. 21/2009/Práv. zo dňa 30. 11. 2009, ktorej vklad bol povolený dňa 18. 01. 2010 pod V 3623/09, navrhovateľka 1./ nadobudla od odporcu 1./ pozemok KN-C 2099/106 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 95 m² vedený na LV č. XXXX (č.l. 446 spisu). V priebehu súdneho konania navrhovateľka 1./ Darovacou zmluvou zo dňa 08. 04. 2014 previedla svojmu synovi - odporcovi 3./ pozemok s parc. č. KN-C 2099/234 o výmere 33 m² - zastavané plochy a nádvoria, zapísané na LV XXXX k. ú. J.G. (č.l. 449 spisu).

Geometrickým plánom na obnovenie pôvodných hraníc časti pozemku parc. č. 1303/1 A.. R. K. overeným dňa 22. 09. 2015 pod č. 755/2015 Okresným úradom Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor bolo zistené, že pôvodná PK parcela č. 1301 o výmere 5.569 m² pozostáva z nasledovných parciel: novovytvorenej KN-C 2099/280 o výmere 8 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/234 o výmere 33 m², zapísaná na LV č. XXXX v prospech odporcu 3./; z novovytvorenej KN-C 2099/279 o výmere 57 m², vytvorená z pôvodnej parcely č. 2099/106, novovytvorenej KN-C 1719/5 o výmere 60 m², vytvorená z pôvodnej parcely 1719/3 a novovytvorenej KN-C 1718/3 o výmere 54 m², vytvorená z pôvodnej parcely 1718/1, všetky zapísané na LV č. XXXX v prospech navrhovateľky 1./; z novovytvorenej KN-C 2099/277 o výmere 1.499 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/190, novovytvorenej KN-C 2099/275 o výmere 569 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/189 a novovytvorenej KN-C 2099/273 o výmere 2.065 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/105, všetky zapísané na LV č. XXXX v prospech odporcu 2./; a z novovytvorenej KN-C 2099/271 o výmere 122 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/207, novovytvorenej KN-C 2099/270 o výmere 183 m², vytvorená z pôvodnej parcely

2099/206, novovytvorenej KN-C 2099/269 o výmere 506 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/201, novovytvorenej KN-C 2099/268 o výmere 3 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/199, novovytvorenej KN-C 2099/267 o výmere 75 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/121, novovytvorenej KN-C 2099/266 o výmere 148 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/202, novovytvorenej KN-C 2099/265 o výmere 138 m², vytvorená z pôvodnej parcely 2099/7, novovytvorenej KN-C 2099/200 o výmere 7 m², všetky nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX v prospech odporcu 1./.

Zo Znaleckého psychiatrického posudku H.. C. H. č. 04/2009 (č.l. 16 spisu) mal súd preukázané, že kompletná zdravotná dokumentácia neb. C. F. nie je k dispozícii. Znalkyňa pri vypracovaní Znaleckého posudku vychádzala z potvrdenia o zdravotnom stave zo dňa 02. 05. 1991, v ktorom H.. E. F. potvrdila, že u pacientky C. F. sú dlhšiu dobu známe a dokumentované známky pokročilej aterosklerózy mozgu. Počítajúce zmeny v zmysle atero CNS známe už od r. 1987 s postupným zhoršovaním. Od r. 1988 je výrazné zhoršenie sluchu na podklade stareckých, sklerotických zmien a z potvrdenia o zdravotnom stave zo dňa 04. 10. 2006, ktorým potvrdila, že u C. F., zosnulej 19. 08. 1994, ktorá bola 13 rokov v jej zdravotnej starostlivosti, sa od r. 1987 prejavovali znaky počínajúcej stareckej demencie na podklade mozgovej obehovej nedostatočnosti. Medzi prejavy patrili u nej neistá chôdza, poruchy novopamäti, zabúdanie, zhoršená orientácia v čase. Občas, pri ňou vykonané návšteve na byte, ju nespoznala a považovala ju za dcéru alebo inú príbuznú. Od r. 1988 bolo dokumentované aj výrazné zhoršenie sluchu a s tým súvisiaca dezorientácia pri bežnej hovorovej reči (čo sa týka hlasitosti a rýchlosti), menovaná zle počula a nerozumela. Na základe toho znalkyňa dospela k záveru, že v čase podpísania Kúpnej zmluvy zo dňa 19. 09. 1989 trpela C. F. duševnou poruchou, aterosklerózou CNS, v dnešnom ponímaní vaskulárnou demenciou.

Na posúdenie spôsobilosti na právny úkon kúpnej zmluvy neb. C. F. v zmysle pokynu odvolacieho súdu Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. 4C/52/2012-252 zo dňa 16. 09. 2013 nariadil znalecké dokazovanie a na podanie znaleckého posudku ustanovil znalkyňu H.. G. Š.. Znalecký posudok o duševnom stave neb. C. F. č. 25/2013 znalkyňa vypracovala ku dňu 17. 12. 2013. Ako vyplýva zo záverov tohto znaleckého posudku, neb. C. F. trpela v deň podpisu kúpnej zmluvy, t.j. dňa 29. 09. 1989 duševnou poruchou - stredne ťažkou zmiešanou demenciou. Táto porucha sa u neb. prejavovala poruchou pamäti (s narušením časovej, priestorovej orientácie, so znepresnením spomienok vo vzťahu k vlastnej životnej histórii, nepoznávala blízke osoby, zabúdala kde položila veci, ktoré potom hľadala), poruchou intelektu, teda pružnosti myslenia, schopnosti chápať a usudzovať, schopnosť správne vyhodnotiť situáciu, čo viedlo k chorobnej podozrievavosti (paranoidite), že ju chcú okradnúť, otráviť, zabiť. Opakovane sa u neb. vyskytovali stavy nepokoja, náhlych porúch správania, mrzutosti, osobnosť strácala formát, k svojmu stavu nekritická, neuvedomovala si ho. Stredne ťažká zmiešaná demencia zásadným spôsobom ovplyvnila jej rozpoznávaciu a vnímaciu schopnosť, schopnosť uskutočniť vlastnú vôľu, zväziť možné následky svojho konania v čase uzatvorenia darovacej zmluvy. Už počas života manžela neb. (zomr. v roku 1981) sa vyskytoval závažnejší stupeň kognitívneho deficitu s postupnou progresiou porúch pamäti, intelektu, porúch správania s paranoidnými bludmi minimálne tri roky pred inkriminovaným dátumom podpísanej kúpnej zmluvy t.j. dňa 29. 09. 1989. Tzv. svetlé okamihy u neb. ku dňu 29. 09. 1989 môže jednoznačne vylúčiť. Spôsobilosť C. F. na daný právny úkon, teda jej vôľové a rozumové schopnosti (schopnosť správne vnímať a posúdiť následky svojho konania a porozumieť obsahu darovacej zmluvy) boli v dôsledku duševnej poruchy - demencie vymiznuté. Znalkyňa pri vypracovaní znaleckého posudku vychádzala zo spisového materiálu a z objektívnych údajov, ktoré jej poskytla navrhovateľka 1./ a obvodná lekárka H.. E. F.. Ďalej znalkyňa vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že diagnózu je možné stanoviť, pričom sa vychádza z dvoch krokov. Prvým krokom je identifikácia poruchy, kde sa práve vychádza z informácií praktického lekára, ktorý menovaného pozná a od informácií od príbuzných, ktorí evidujú dynamiku zmien. Druhým krokom je špecifikácia tejto poruchy a teda či sa jedná o primárnu, súvisiacu s alzheimerovou chorobou alebo sekundárnou, najčastejším typom je vaskulárna demencia. Pre posúdenie je dôležité, či menovaná trpela demenciou, nie je dôležité posúdenie o aký typ sa jednalo. Klinický stav popisovaný lekárom a príbuznými je klinickým stavom popisujúcim dementný syndróm. Ona tvrdí, že sa dá stanoviť diagnóza aj bez vyšetrení, na základe informácií ktoré podá objektívna anamnéza. H.. F. bola obvodnou ošetrojúcou lekárkou menovanej od roku 1981, menovanú navštevovala doma. Výpovede príbuzných a ošetrojúcej lekárky sa nerozhádzali, preto nemala dôvod im neveriť. V tomto konkrétnom prípade nemala dôvod pochybovať o pravdivosti týchto informácií.

Na podanie tzv. kontrolného znaleckého posudku súd ustanovil uznesením č. k. 4C/52/2012-293 zo dňa 04. 03. 2014 H.. L. F.. Znalecký posudok č. 36/2014 znalkyňa vypracovala ku dňu 01. 09.

2014. Ako vyplýva zo záverov tohto znaleckého posudku vyhotoviť znalecký posudok a konštatovať závery znaleckého posudku post mortem len základe výpovedí svedkov, čo je najmenej spoľahlivý prameň informácií, bez zdravotnej dokumentácie je obtiažne a závery znaleckého posudku nemôžu bezpečne potvrdiť duševnú poruchu, chorobu. Podľa spisového materiálu neb. trpela somatickými ochoreniami - ischemickou chorobou srdca a generalizovanou aterosklerózou, pričom tieto boli diagnostikované jej ošetrojúcou obvodnou lekárkou už niekoľko rokov pred podpísaním kúpnej zmluvy. Podľa údajov v spisovom materiály, opierajúc sa o výpovede svedkov sa môže len domnievať, že neb. C. F. trpela poruchami pamäťových a intelektových funkcií, trpela výpadkami pamäti, v posledných rokoch života bývala zmätená, dezorientovaná, nedôverčivá, trpela poruchami myslenia - bludmi, poruchami vnímania - zrkové halucinácie. Jej osobnosť sa vplyvom organických zmien CNS menila, jej nálada kolísala, často bývala nepokojná, mrzutá, utiahnutá, nie je vylúčené, že trpela depresívno - úzkostnými symptómami, mala problémy kontinencie - neudržala moč, stolicu. Demencia sa diagnostikuje anamnézou, laboratórnymi vyšetreniami, interným, neurologickým, psychiatrickým vyšetrením, psychologickými testovými metódami, EEG, CT a MRI mozgu. Zobrazovacie metódy sú dôležité skôr z hľadiska určenia typu demencie ako diagnózy demencie ako takej. Pri diagnostikovaní demencie sú dôležité diagnostické kritéria pre demenciu, ktoré sú jasné a zreteľné v klinickom obraze s trvaním minimálne šesť mesiacov. Obvodná lekárka udávala, že jej stav progredoval, podľa klinického obrazu sa demencia prehľbovala, stav sa zhoršoval. V spisovom materiály sú potvrdenia od obvodnej lekárky, v ktorých u neb. C. F. potvrdzuje celková ateroskleróza s postupným mnesticcko-kognitívnym defektom s nepriaznivou prognózou. Bez pacientky, zdravotnej dokumentácie a vyšetrovacích a zobrazovacích metód len podľa údajov získaných od príbuzných a od ošetrojúcej lekárky sa môžeme domnievať, že neb. C. F. trpela demenciou, pri ktorej mala narušenú chápacosť, úsudok, kritičnosť, pri ktorých nebola schopná správne vnímať, jej rozpoznávaciu schopnosť bola zmazaná, nedokázala ovládať svoje konanie, nedá sa však presne určiť o aký typ a stupeň demencie sa jednalo. Jej rozumové a intelektuálne schopnosti boli defektné, avšak nedá sa určiť akého stupňa. Neb. C. F. pravdepodobne trpela duševnou chorobou - demenciou. Nebohej bol obvodnou lekárkou predpisovaný Lucetam, keďže u neb. bola liečba nedostatočná je predpoklad, že neb. ich neužívala, buď pri demencii zabudla alebo pre paranoidné bludy považovala za otravu. Podľa sprostredkovaných informácií sa u neb. nejednalo o zmeny, ktoré sú súčasťou normálneho starnutia bez výskytu demencie. U neb. C. F. sa podľa údajov a výpovedí svedkov pravdepodobne jednalo o ťažší kognitívny defekt a preto sa priklonila k názoru, že u neb. sa jednalo o demenciu. Ako znalkyňa vychádzala len z informácií od príbuzných a ošetrojúcej lekárky, preto nemôže bezpečne potvrdiť, či v čase vykonania predmetného právneho úkonu bola alebo nebola spôsobilá na právne úkony akým je podpísanie kúpnej zmluvy. Priklonila sa však k názoru znalkyne H.. Š.. Do zápisnice ďalej znalkyňa uviedla, že neb. mala trpieť formu zmiešanej demencie a nebola schopná plnohodnotne vykonávať právny úkon a vzhľadom k tomu, že po neb. sa nezachovala zdravotná dokumentácia, nemožno to potvrdiť na 100 %. Demencia sa dá zistiť na základe klinického obrazu, na základe rozhovoru s pacientom. V súčasnej dobe robia minimálne testy, čo súd testy orientácie. Konkrétny druh demencie sa dá zistiť na základe CT vyšetrenia, magnetickej rezonancie, EEG. Je jedno o aký druh demencie sa jedná, jedná sa o duševnú chorobu, ktorá robí osobu konajúcou nespôsobilou na tento právny úkon. Bezpečne určia demenciu CT vyšetrením, magnetickej rezonanciou. Tieto metódy v roku 1989 dostupné neboli. Je úlohou ošetrojúceho lekára z vonkajších prejavov a správania vyšetreného zistiť takéto ochorenie. Ošetrojúci lekár je schopný stanoviť progresiu demencie. Nemôže sa jednať o prejav vyššieho veku, popisované prejavy sú jednoznačne prejavmi demencie. Podľa výpovedí nebohá depresiou netrpela.

Podľa ust. § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa ust. § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

Podľa § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva, alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb (§ 125).

Podľa § 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

Podľa § 134 ods. 4 Občianskeho zákonníka pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby.

Žaloba na určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi nepredstavuje tzv. inú žalobu, ktorá v ust. § 80 O.s.p. nie je uvedená, ale ide o žalobu podľa § 80 písm. c) O.s.p., ktorá sleduje ochranu vlastníckeho práva. Rozhodnutie súdu v spore o určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, nenahrádza konanie o dedičstve podľa § 175a a nasl. O.s.p., ktoré je svojou podstatou nesporným konaním. Rozhodnutie vydané v dedičskom konaní je deklaratórne a zaväzuje iba účastníkov tohto konania.

Podanou žalobou sa navrhovatelia 1./ až 5./ domáhali určenia, že ich právna predchodkyňa neb. C. F.Á. bola ku dňu smrti vlastníčkou sporných nehnuteľností. Navrhovatelia 1./ až 5./ na určenie vlastníckeho práva ich právnej predchodkyne majú naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) O.s.p., nakoľko ich právna predchodkyňa nie je zapísaná ako vlastníčka na liste vlastníctva a preto je potrebné dať do súladu stav správny so stavom skutkovým, čo je možné jedine takýmto súdnym konaním a súdnym rozhodnutím. Určovacia žaloba má preventívny význam a je odôvodnená vtedy, keď je právne postavenie navrhovateľa neisté a autoritatívnym rozhodnutím súdu určujúcim, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, sa táto neistota odstráni, pričom súčasne musí byť určovacia žaloba adekvátnym prostriedkom právnej ochrany. V katastri nehnuteľnosti je evidované vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti na odporcov (časť nehnuteľnosti aj na samotnú navrhovateľku 1./), pričom podľa navrhovateľov svedčí ich právnej predchodkyne. Vzhľadom na rozpor medzi údajmi zapísanými v katastri nehnuteľnosti a navrhovateľmi tvrdným skutočným vlastníctvom predmetnej nehnuteľnosti je daný naliehavý právny záujem na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. Takáto žaloba je teda spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočnostiach právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Aktívne legitimovaný v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva, môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom, prípadne jeho nástupcom. Konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť (či už na strane navrhovateľov alebo odporcov) všetci dedičia, inak by bol daný nedostatok vecnej legitimácie.

Navrhovatelia preukázali aktívnu vecnú legitimáciu na podanie takejto žaloby ako nositelia hmotného práva, nakoľko uvedený pozemok im (resp. ich právnenému predchodcovi) poručiteľka odkázala v závete. Navrhovatelia 3./ až 5./ sú právni nástupcovia po neb. synovi C. F., neb. A. F., zomr. 13. 02. 1999. Navrhovatelia preukázali pasívnu legitimáciu odporcov 1./ - 3./ vo vzťahu k tým určovacím návrhom, ktorými sa navrhovatelia domáhali určenia vlastníckeho práva ich poručiteľky, v ktorých častiach nehnuteľnosti sú aktuálne zapísaní ako vlastníci na liste vlastníctva. Žaloba o určenie vlastníckeho práva totiž musí smerovať proti všetkým, ktorí sú ako vlastníci nehnuteľnosti zapísaní v katastri nehnuteľností.

V konaní ostala spornou otázka platnosti kúpnej zmluvy, ktorej platnosť súd skúmal ako otázku predbežnú (prejudiciálnu) a spornou bola aj otázka právneho posúdenia, či odporcovia nadobudli vlastnícke právo k predmetnému pozemku, resp. jeho časti vydržaním.

Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Toto právo sa nepremičuje ani nezaniká, pretože z takého úkonu právne nenastanú, a to ani dodatočným schválením (ratihabíciou), ani odpadnutím vady prejavu vôle (konvalidácia). Súd musí na túto absolútnu neplatnosť prihliadať, resp. z nej musí vyvodzovať dôsledky aj bez návrhu, z úradnej povinnosti. V návrhu na začatie konania navrhovatelia tvrdili, že Kúpna zmluva zo dňa 29. 09. 1989 je podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka absolútne neplatný právny úkon, pretože ho urobila osoba v duševnej poruche a išlo o takú duševnú poruchu, ktorá zapríčinila jej nespôsobilosť

na právny úkon. V zmysle pokynov odvolacieho súdu, ktorým je prvostupňový súd viazaný, súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie a aj tzv. kontrolné znalecké dokazovanie. Ako vyplýva zo záverov obidvoch znaleckých posudkov znalkyne H.. G. Š. a H.. L. F., neb. C. F. trpela demenciou, ktorú diagnózu už podľa jej príznakov je oprávnený stanoviť aj ošetrojúci lekár, v tomto prípade H.. E. F.. Obe znalkyne potvrdili, že ďalším odborným vyšetrením (ktoré sa naviac počas života neb. ani nevykonávali) by sa stanovilo len o aký konkrétny typ demencie sa jedná. Obidve znalkyne vylúčili, že u menovanej sa mohlo jednať o tzv. lucidum intervallum. Znalkyňa H.. Š. uviedla, že v dôsledku tejto duševnej poruchy boli vôľové a rozumové schopnosti C. F. vymiznuté. S jej závermi znaleckého posudku sa stotožnila aj MUDr. Kantorová. Obidva znalecké posudky boli vykonané post mortem za absencie zdravotnej dokumentácie alebo jej. Znalkyne preto vychádzali z vyjadrení príbuzných a ošetrojúcej lekárky neb., ktoré sa vzájomne nerozporovali. Informácie znalkyni poskytla navrhovateľka 1./, jej postoj k zdravotnému stavu svojej matky - neb. C. F. sa nezmenil, pretože táto už odporcu 1./ v roku 1996 písomne upozorňovala, že jej neb. matka je duševne chorá. Preto súd nemal dôvod pochybovať o pravdivosti ňou poskytnutých informácií, ktoré korešpondujú aj s výpoveďami ostatných navrhovateľov, svedkov a ošetrojúcej lekárky alebo jej. Súd tak dospel k záveru, že navrhovatelia 1./ až 5./ uniesli dôkazné bremeno a preukázali, že neb. C. F. v čase vykonania tohto právneho úkonu trpela duševnou chorobou, v dôsledku ktorej nemohla posúdiť následky svojho správania (rozumová - rozpoznávací schopnosť), napriek tomu, že súdnym rozhodnutím nebola počas života pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Súd znalecké posudky hodnotil ako každý iný dôkaz podľa § 132 O.s.p., odborné závery v nich obsiahnuté hodnoteniu súdom nepodliehajú.

Hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu spočíva v posúdení, či jeho závery sú náležite odôvodnené, či je podložený obsahom nálezu, či sa v ňom prihliada na všetky skutočnosti, s ktorými bolo potrebné sa vysporiadať a či jeho závery nie sú v rozpore s výsledkami ostatných dôkazov a či odôvodnenie znaleckého posudku zodpovedá pravidlám logického myslenia. Oba znalecké posudky potvrdili aj závery znaleckého psychiatrického posudku H.. C. H. a rovnako korešpondovali s obsahom svedeckých výpovedí. Súd sa nestotožnil s tvrdením odporcu 1./, že výpoveď ošetrojúcej lekárky H.. F. pre účely znaleckého dokazovania pre porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť bola poskytnutá v rozpore so zákonom. Súd H.. F. vypočul vo veci ako svedkyňu. Povinnosť svedčiť vyplýva z ust. § 126 O.s.p., v zmysle ktorého je každý občan povinný sa ustanoviť sa na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok. Musí vypovedať pravdu a nič nezamĺčovať. Svedkyňa poskytla informácie zo súkromia poručiťelky, so sprístupnením ktorých súhlasili navrhovatelia ako jej právni nástupcovia.

Vzhľadom na vážnosť a trvalosť nepriaznivého zdravotného stavu diagnostikovaného už od roku 1981 ako demencia, potvrdeného vyššie uvedenými znaleckými posudkami, súd dospel k záveru, že neb. C. F. ako predávajúca nemohla posúdiť význam právneho úkonu kúpnej zmluvy so všetkými jej dôsledkami, konala v takej duševnej poruche, ktorá ju robila na tento právny úkon neschopnou. Kúpnu zmluvu uzavretú dňa 29. 09. 1989 preto súd vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon, ktorého neplatnosť pôsobí od začiatku, nastáva priamo zo zákona a nemožno ju žiadnym spôsobom napraviť.

Ustanovenie § 134 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva v dôsledku kvalifikovanej držby veci vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. V prípade splnenia zákonom určených podmienok nadobudnutie vlastníctva vydržaním dochádza priamo zo zákona, nevyžaduje sa k tomu rozhodnutie štátneho orgánu. Vydržanie vlastníckeho práva ku všetkým pozemkom (k poľnohospodárskej či inej pôde), a to aj štátom, resp. právnickou osobou, umožnila až novela Občianskeho zákonníka Zákonom č. 509/1991 Zb. účinná od 01. 01. 1992. Aj podľa tejto novely sú podmienkami vydržania: 1. oprávnená držba, 2. uplynutie vydržacej lehoty (pri nehnuteľnostiach 10 rokov), 3. spôsobilý predmet vydržania, ktoré podmienky musia byť splnené súčasne. Oprávnená osoba si mohla započítať do vydržacej lehoty aj čas, po ktorý mal pozemok v nepretržitej držbe jej právny predchodca aj pred účinnosťou tejto novely, avšak to sa týkalo iba pozemkov, ktoré boli predmetom spôsobilým na vydržanie aj pred 01. 01. 1992. Uvedená novela tak umožnila vydržať vlastnícke právo právnickou osobou a predmetom vydržania mohla byť aj poľnohospodárska pôda. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľom veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších

podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu faktický stav so stavom právnym (uznesenie NS SR z 01. 03. 2011 sp. zn. 5Cdo/30/2010).

Držba je faktické ovládanie veci alebo vykonávanie práva späté s vôľou nakladať s nimi ako so svojimi v dobrej viere, že držiteľovi veci alebo vykonávateľovi práva tieto patria. Narušenie dobrej viery držiteľa veci alebo vykonávateľa práva nastane okamihom, keď sa stali známymi skutočnosťami, ktoré z hľadiska objektívneho posudzovania museli u neho dôvodne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Držba musí byť nepretržitá počas celej zákonom ustanovenej doby, čo je v prípade nehnuteľnosti 10 rokov. Ak k dôjde k prerušeniu vydržacej doby v dôsledku toho, že držiteľ prestal byť dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, plynutie takto prerušenej vydržacej doby sa neobnovuje ani pri novom vzniku oprávnenej držby tej istej veci. V takom prípade začína plynúť nová vydržacia doba. Existencia dobrej viery sa vždy hodnotí objektívne, teda nielen zo subjektívneho hľadiska, z hľadiska osobného presvedčenia samotného držiteľa. Dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav nemožno vždy priamo dokázať; možno o nej usudzovať z okolností, z ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí v spore preukázať držiteľ veci. V prípade pochybnosti o tom, či ide o držbu oprávnenú sa predpokladá, resp. platí vyvrátiteľná právna domnienka, že držba je oprávnená. Predmetom dokazovania môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, ktorých prostredníctvom sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno dôvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí. Dobrá viera do tej doby oprávneného držiteľa veci zaniká vo chvíli, kedy sa tento držiteľ od kohokoľvek, či akýmkoľvek spôsobom dozvedel o skutočnosti, ktorá u neho objektívne musela vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec po právu patrí, prípadne pochybnosť, že je subjektom práva, ktorého obsah vykonáva. Tak je tomu aj v prípade, keď sa oprávnený držiteľ veci dozvie od osoby, ktorá si sama činí na vec nárok, že nie je vlastníkom z dôvodu, že prevodná zmluva, ktorou malo byť založené vlastníctvo držiteľa, je neplatná s ohľadom na porušenie určitého relevantného ustanovenia zákona. V takom prípade stráca držiteľ dobrú vieru, aj keď potom ukáže, že uvedená prevodná zmluva je neplatná z iného než tvrdeného dôvodu, pokiaľ medzi týmito dôvodmi existuje určitá súvislosť, či spojitosť. Pritom nie je významný právny názor osoby, ktorá spochybnila vlastníctvo oprávneného držiteľa, na to, z akého dôvodu je prevodná zmluva neplatná, poprípade na to, kto je platným vlastníkom spornej veci. Dôležitý nie je ani vzťah tejto osoby k predmetu držby; určujúce je vyvolanie pochybností objektívne spôsobilých zneistiť vlastníctvo do tej doby v dobrej viere držiteľa o platnosti prevodnej zmluvy, na ktorom základe mal vlastníctvo nadobudnúť. Právne relevantné nie je ani skutočnosť, že sám prevodca platnosť zmluvy nespochybňuje, či nespochybnil. (rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/1806/2006 zo dňa 16. 10. 2007). Pre stratu dobrej viery držiteľa veci nie je určujúce, kedy stratí svoje doterajšie presvedčenie o svojom vlastníctve, ale kedy sa mu dostane informácia objektívne spôsobilá k tomu, aby zapochyboval, že mu vec náleží. Vlastník veci nie je ani povinný svoje tvrdenia, že vec patrí jemu, dokladať. Pochybnosť držiteľa môže vyvolať i informácia od inej osoby ako vlastníka (rozsudok NS SR sp. zn. 22Cdo/4181/2008 zo dňa 25. 01. 2011). Prerušenie vydržacej doby môže byť spôsobené akoukoľvek výzvou, prípadne upozornením, že odporca nie je vlastníkom nehnuteľnosti.

Podľa názoru súdu k strate dobrej viery odporcu 1./ došlo dňa 21. 02. 1996, počas plynutia vydržacej desaťročnej lehoty, keď sa z listu navrhovateľky 1./ dozvedel, že kúpnu zmluvu uzavrela osoba duševne chorá. Jedná sa o informáciu, ktorá je objektívne spôsobilá k tomu, aby na strane odporcu 1./ ako vtedajšieho vlastníka predmetnej nehnuteľnosti došlo k vzniku pochybnosti, že mu predmetná nehnuteľnosť patrí. Následne aj v rámci správneho konania vedeného na Obvodnom pozemkovom úrade v Liptovský Mikuláš bolo v odvolaní navrhovateľky 1./ proti rozhodnutiu Okresného úradu Liptovský Mikuláš, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Liptovský Mikuláš č. 352/2003/00253 zo dňa 03. 2003 tvrdené, že poručiťka trpela duševnou poruchou. Výzvou zo dňa 29. 05. 2009 (č.l. 42 spisu, ktorá bola doručená odporcovi 1./ dňa 08. 07. 2009 bol odporcovi 1./ zaslaný Znalecký posudok H.. H. č. 04/2009. O strate dobromyseľnosti odporcu 1./ svedčí aj tá skutočnosť, že poručiťka a následne po jej smrti nikto z jej príbuzných si doposiaľ kúpnu cenu za predmetný pozemok neprevzal, táto je stále uložená v depozitnom účte odporcu 1./ Odporca 1./ získal pochybnosti o jeho vlastníckom práve a preto podmienka na dobromyseľnú držbu nebola splnená. Nešlo o nerušenú držbu minimálne 10 rokov, čo je podmienkou pre vydržanie. Odporca 1./ bol vo svojej dobromyseľnosti rušený, teda nadobudol pochybnosti oprávnenosti držby daných pozemkov. Okamihom doručenia listu navrhovateľov stratil odporca 1./ objektívne dobrú vieru o svojom vlastníctve k spornej veci. Odporca 1./ poukázal na Kúpnu zmluvu uzavretú dňa 30. 11. 2009 medzi navrhovateľkou 1./ a ním, na základe ktorej kupujúca nadobudla vlastnícke právo aj k časti nehnuteľnosti, o ktorej tvrdí, že jej

vlastníčkou v čase svojej smrti bola jej matka C. F. (kúpna zmluva je založená v spise na č.l. 85). Podľa čl. II. Kúpnej zmluvy č. 281/2009/Práv. zo dňa 30. 11. 2009, kúpna cena vo výške 331,94 eur za predmetný pozemok sa považuje za uhradenú v plnej výške z dôvodu, že kupujúca si v dôsledku uplatňovaných reštitučných práv neprevzala z depozitu odporcu 1./ kúpnu cenu vo výške 339,91 eur za vykúpenú nehnuteľnosť k. ú. J. - pôvodnej parcely č. 2119 na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 01. 11. 1989. Účelom uzavretia uvedenej kúpnopredajnej zmluvy bolo majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pri rodinnom dome kupujúcej, ako to vyplýva z uznesenia mestského zastupiteľstva Liptovský Mikuláš zo dňa 14. 05. 2009 č. 49/2009 (č.l. 157 spisu). Nepreukázali sa tak tvrdenia odporcu 1./, že samotná navrhovateľka 1./ nemala ku dňu podpisu Kúpnej zmluvy zo dňa 30. 11. 2009 pochybnosti o tom, že časť nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom tejto zmluvy je vo vlastníctve odporcu 1./, nakoľko účelom jej uzavretia bolo započítať túto kúpnu cenu s kúpnou cenou za iný pozemok vlastnícky patriacom navrhovateľke 1./.

K základným princípom prevodu vlastníckeho práva patrí zásada, známa už v antickom rímskom práve, „ nemo plus juris ad alium transfere potest quam ipse habet“ t.j. nikto nemôže na druhého previesť viac práva ako má sám, čo znamená, že vlastnícke právo možno zásadne nadobudnúť len od vlastníka. Ak bol správou katastra povolený vklad vlastníckeho práva na základe absolútne neplatnej zmluvy, je teda reálne daný len modus, avšak jasne chýba titulus, teda platne uzavretá zmluva. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu takto nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a teda nemožno uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám (uznesenie Ústavného súdu SR z 10. 02. 2010 sp. zn. I. ÚS 50/2010-11).

Nakoľko odporca 1./ nenadobudol k predmetnej nehnuteľnosti vlastnícke právo vydržaním, nemohol platne previesť kúpnu a zámenou zmluvou vlastnícke právo na odporcu 2./, kúpnu zmluvou na navrhovateľku 1./ a táto následne darovacou zmluvou na odporcu 3./, keďže nikto nemôže previesť viac práva ako má sám.

Preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku s tým, že v určovacom výroku č. 1., 3. a 4. žalobu zamietol vo vzťahu k tým z odporcov, ktorí nie sú aktuálne vedení na liste vlastníctva, pre nedostatok ich pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k týmto určovacím výrokom. Nakoľko nie sú zapísaní na liste vlastníctva ako vlastníci uvedených častí pozemku, rozhodnutím súdu v uvedenej časti nemôžu byť dotknutí na svojich právach.

Súd žalobu vo vzťahu k druhému určovaciemu žalobnému návrhu, ktorým sa navrhovatelia domáhali, aby súd určil, že výlučnou vlastníčkou pozemku KN-C parcela 2099/279, KN-C parcela 1719/5 a KN-C parcela 1718/3 ku dňu smrti bola C. F., pričom aktuálne je ako vlastníčka týchto nehnuteľností zapísaná na liste vlastníctva navrhovateľka 1./, zamietol. Vo vzťahu k takémuto určovaciemu návrhu absentoval subjekt na strane žalovaných účastníkov konania. Navrhovateľmi označení odporcovia 1./ - 3./ v tejto časti určovacej žaloby nie sú pasívne vecne legitimovaní.

O trovách konania a o trovách štátu, ktoré štát platil z rozpočtových prostriedkov, si súd podľa § 151 ods. 3 O.s.p. vyhradil rozhodnúť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej po tom, čo bude ustálená ich výška, nakoľko pojednávanie vytyčené na deň 22. 03. 2016 bolo odročené na deň 11. 04. 2016 za účelom vyhlásenia rozhodnutia aj s jeho doručením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu ku Krajskému súdu v Žiline v troch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, dátum, podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O. s. p. odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.